

Οι προσεγγίσεις του μυστηρίου του Βαπτίσματος

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Η μελέτη του ιεροδιακόνου Καισάρου (Δημήτριου) Χρόνη σχετικά με την Ποιμαντική και τελετουργική προσέγγιση του μυστηρίου του Βαπτίσματος συνεχίζεται (προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=79133>) με τις προσεγγίσεις που αναπτύσσονται στο θεμελιώδες αυτό μυστήριο της Εκκλησίας.

Όλα τα μυστήρια της Εκκλησίας δέχονται και έχουν το καθένα την δικιά του ξεχωριστή ποιμαντική προσέγγιση από την μεριά της Εκκλησίας. Έτσι και το πρώτο Μυστήριο των Μυστηρίων πού εισάγει τον καθέναν μας στην Ορθόδοξη Εκκλησία και τον καθιστά μέτοχο και κοινωνό των υπολοίπων Μυστηρίων και της μελλούσης Επουρανίου Βασιλείας.

Πηγή:ektimotheou.blogspot.com

«Το ιερώτατον βάπτισμα και ἀναγέννησίς ἐστι, και ἀνάπλασις, και κάθαρσις τε και φωτισμός και υιοθεσία, και χάρισμα και ἁγιασμός. Τυποῖ δε ἐξαιρέτως τον θάνατον τοῦ Χριστοῦ ἔγερσιν»[4]. Ο ἅγιος Συμεών Θεσσαλονίκης δίδει το θεολογικό και σωτηριολογικό περιεχόμενο του ἁγίου βαπτίσματος. Θεμελιώνεται στην Καινὴ Διαθήκη ἀπὸ τον ἴδιο τον Κύριο με την δική του Βάπτισμα[5] και το **«πορευθέντες οὖν μαθητεύσατε πάντα τα ἔθνη βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς και τοῦ Υἱοῦ και τοῦ ἁγίου Πνεύματος»**[6]. Αντικαθιστᾷ το βάπτισμα του Ἰωάννου του Προδρόμου που ἦταν βάπτισμα μετανοίας[7] και προπαρασκευαστικό για να δεχθoύν οι ἄνθρωποι το ἀληθινὸ και σωτήριο βάπτισμα του Χριστοῦ. **«Ἰωάννης ἐκήρυσσε βάπτισμα μετανοίας – γράφει ο Μέγας Βασίλειος – και ἐξεπορεύετο προς αὐτόν πᾶσα ἡ Ἰουδαία». Κύριος κηρύσσει βάπτισμα υιοθεσίας και τις τῶν εἰς αὐτόν ἡλπιότων οὐκ ὑπακούσεται. Ἐκεῖνο εἰσαγωγικόν το βάπτισμα, τοῦτο τελειωτικόν. Ἐκεῖνο ἁμαρτίας ἀναχώρησις, τοῦτο οἰκείωσις προς Θεόν**»[8]. Μας συμφιλιώνει με το Θεό το βάπτισμα και μας κάνει συμπολίτες των ἁγίων και μέλη της οικογένειας του Θεοῦ[9], μας συνδέει με τη ζωή του Χριστοῦ και ἀποτελεῖ την θύρα δια της οποίας εἰσερχόμαστε στην Εκκλησία[10].

Στις μέρες μας κυριαρχεῖ και συνίσταται στους γονεῖς και ἀναδόχους να προσέρχονται στη θεία Ευχαριστία για τρεῖς συνεχεῖς Κυριακές μετὰ το βάπτισμα, προκειμένου να κοινωνήσουν τα νεοφώτιστα βρέφη. Παράλληλα ὁμως προσέρχονται στην Εκκλησία και βαπτίζονται πολλοὶ ἐνήλικες, στην πλειοψηφία

τους πρόσφυγες από πρώην αθεϊστικά κράτη. Σε αυτούς γίνεται κάποιο είδος κατήχησης, που είναι μάλλον αποσπασματική. Η προέλευση στο χριστιανικό βάπτισμα πολλών οικονομικών προσφύγων συνδέθηκε με την ομαλή κοινωνική ένταξη και επαγγελματική τους απασχόληση. Η έλλειψη παιδείας, η άγνοια και η ανέχεια αλλά και η σχετικο-ποίηση της ορθόδοξης χριστιανικής πίστης που παρατηρείται στην κοινωνία, οδήγησαν πολλούς από αυτούς σε συμβατική προσέλευση στο βάπτισμα, ενώ άλλους σε αντικανονικές πράξεις. Το ίδιο είχε συμβεί, όταν αναγνωρίσθηκε ο χριστιανισμός ελεύθερη θρησκεία του κράτους. Ο άγιος Κύριλλος Ιεροσολύμων αναφέρει ότι μερικοί από τους ακροατές του προσέφευγαν στο χριστιανικό βάπτισμα όχι με αγνά κίνητρα αλλά με ιδιοτελείς σκοπούς[11].

Ωστόσο στις μέρες μας, έχει παρατηρηθεί και το φαινόμενο πως αρκετοί από τους μετανάστες, βαπτίζονται αρκετές φορές προκειμένου να εξασφαλίσουν οφέλη τόσο από τους αναδόχους όσο και από τις τοπικές κοινωνίες στις οποίες ζούν καθώς ακόμα και κάποια δουλειά δημιουργώντας πολλά ποιμαντικά προβλήματα.

Επίσης ποιμαντικά προβλήματα δημιουργούνται και από τους μεικτούς γάμους μεταξύ ορθοδόξων και ετερόθρησκων. Πολλοί από τους γονείς ενώ έχουν συνάψει πολιτικό γάμο με ετερόδοξους ή αλλόθρησκους, για διάφορους λόγους θέλουν να βαπτίσουν τα παιδιά τους σύμφωνα με το ορθόδοξο χριστιανικό δόγμα. Εδώ η ποιμαντική ευθύνη της Εκκλησίας είναι μεγάλη. Και μπορεί μέν ο νηπιοβαπτισμός να ανήκει στα σύγχρονα πολιτιστικά αυτονόητα της ελληνικής κοινωνίας, αλλά η εκκοσμίκευση είναι τόσο έντονη που δημιουργεί αυξημένες ευθύνες για την Εκκλησία και ειδικότερα για την ενορία. Τα ποιμαντικά προβλήματα παρουσιάζονται με οξύ τρόπο, όχι μόνο στους ορθοδόξους χριστιανούς της διασποράς, αλλά και στη χώρα μας, αφού με την ένταξή μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την είσοδο πολλών μεταναστών η κοινωνία είναι ανοικτή.[12]

Αξίζει ωστόσο, σε αυτό το σημείο να τονισθεί, ο διττός χαρακτήρας του Μυστηρίου του Βαπτίσματος.

Ως πρώτο, θεωρούμε τον **εκκλησιολογικό χαρακτήρα**. Το βάπτισμα αποτελεί στην ουσία του, εκκλησιολογικό γεγονός. Έχει δημιουργηθεί η αντίληψη ότι το βάπτισμα είναι το μυστήριο της αναγεννήσεως του ατόμου, ή κατά κάποιους νεώτερους, της «θεώσεώς» του μέσω των θείων ενεργειών. Λησμονείται ότι το κύριο νόημα του βαπτίσματος είναι η ενσωμάτωση μας στο πνεύμα της Εκκλησίας[13]. Ο βαπτιζόμενος γίνεται μέλος της Εκκλησίας και μόνο μ' αυτόν τον τρόπο αναγεννάται και θεούται.[14]

Ως δεύτερο, θεωρούμε τον **εσχατολογικό χαρακτήρα**. Με το βάπτισμα ο

πιστός έρχεται σε ρίξει με το παρελθόν και ριζώνει στο μέλλον, σε έναν κόσμο που είναι «**έλπιζομένων υπόστασις, πραγμάτων έλεγχος ού βλεπομένων**»[15]. Όπως το εκφράζει η τελευταία πρό του βαπτίσματος ευχή « **Δέσποτα, Κύριε ό Θεός ήμών προσκάλεσαι...**», με το Βάπτισμα ο πιστός πεθαίνει ως «τέκνον σώματος» δηλαδή τέκνον των βιολογικών νόμων της φθοράς, και αναγεννάται ως «**τέκνον της Βασιλείας**»[16].

Την εφαρμογή όμως της ποιμαντικής αυτής μέριμνας της Εκκλησίας καθώς και για το πώς εφαρμόζεται στο Μυστήριο του βαπτίσματος, θα το δούμε και θα το εξετάσουμε στα επόμενα κεφάλαια που ακολουθούν.

[Συνεχίζεται]

[4] ΣΥΜΕΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, Διάλογος, ΞΒ' PG 155,221B

[5] Βλ. Μηναίον Ιανουαρίου, στιχηρό αίνων της εορτής των Θεοφανείων «ένήσι τόν άγιασμόν τῷ ὕδατι, καὶ ψυχῶν τοῦτο καθάρσιον γίνεται», εκδ, Αποστολικής Διακονίας, Αθήνα 2001, σ.. 189.

[6]Βλ. Μτθ. 28,19

[7] Βλ. Μτθ. 3,15, επ. Μτθ 21,25, επ. Μρκ. 11,30, επ. Λκ 20,4

[8] Βλ. ΜΕΓΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Προτρεπτική είς το άγιον βάπτισμα, Ι. Ε.Π.Ε. 6, 251

[9] Βλ. Ι. (HANI) YAZIGI, «Ή τελετή τοῦ άγίου βαπτίσματος (Ίστορική, θεολογική και τελετουργική θεώρησις)» διατριβή έπι διδακτορία, Θεσσαλονίκη 1982, σ.145

[10] Βλ. οπ. παρ., σ.140

[11]Βλ. Πρκτχ. 5 PG 33, 341C ,επ.. Γ. Ι. Μαντζαρίδη, Κοινωνιολογία τοῦ Χριστιανισμού, έκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999 σ. 173.

[12] Βλ. Γ. Θ. Βεργωτῆ «Το μυστήριο τοῦ βαπτίσματος και ή ποιμαντική του σήμερα», στον τόμ. «Άγιον Βάπτισμα», εκδ. Ιερά Μητρόπολη Δράμας, Δράμα 1996, σ.313, και Πρωτοπρεσβυτέρου. Δ. Τζέρπου, «Λειτουργική Άνανέωση», έκδ. Τῆνος, Άθήνα 2001, σ. 119.

[13] Βλ. Ιωάννου Μ. Φουντούλη, «Το Άγιον Βάπτισμα:Ίστορικο-τελετουργική θεώρηση», », τομ. «άγιον Βάπτισμα», εκδ. Ιερά Μητρόπολη Δράμας, Δράμα 1996, σ.205.

[14] Βλ. «Το άγιο Βάπτισμα» εκδ. Αποστολικής Διακονίας, συλλογική σειρά αρ. 13,

Αθήνα, 2002 σ.19

[15]Βλ. Εβρ. 11,1

[16]Βλ. Ιωάννη Ζηζιούλα, Μητροπολίτη Περγάμου, *“Being as Communion”*, St. Vladimir’s Seminary Press, Crestwood, NY 1985, σ. 49.